

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dău la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate, pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 24.

Sibiu, 22/3 Aprile 1878.

Anulu I.

Bulgari'a.

(Urmare.)

III. (Colonii romanesci.) Recolonisarea Romaniei cu romani curati de preste Dunare, precumu o avem noi in vedere, nici-decumu nu ni se pare a fi vreo problema prea grea de resolutu. In tierile supuse pana acumu turciloru, sub jugulu Alcoranului si alu politice neconditionatu hostile la totu ce nu este musulmanu, partea cea mai mare a locuitoriloru christiani era lipsita cu totulu de dreptu la proprietatea de pamentu; ori-unde te intorci, dai totu numai preste comunitati asediate s'eu pe locu arendatu, ori „inchiriatu“ pe vreo taxa, ori in casulu celu mai bunu pe embaticu (emphiteusis), de es. deca omenii isi facea case ori bolte pe locuri de Vacuff, adeca pe mosiile fondului religiosu alu mohamedaniloru, s'eu pe ale statului, ori cumu se dicea la ei, a le sultanului. Dara si asia, s'au vedintu chiaru si in acestu secolu alu nostru destule casuri, unde gubernulu turcescu si uneori numai pasi'a-gubernatoru alu unei provincii au datu porunci preemptorie, ca locuitorii christiani se'si sparga comunele, se paraséca regiunile cultivate pana atunci de densii, se le dea cercassianiloru emigrati din provinciile Caucasului cucerite de russi. Asia venira cercassianii in Dobrogea, asia in Macedoni'a, p'intre bulgari si macedoromani. Ce era se facea vechii locuitori ai acelor regiuni? Nimicu, pentru-ca respunsulu era prompt: Totu pamentulu tierii este proprietate musulmana. Voi ghiaurii (necredintiosii) sunteti numai tolerati in statu, pana candu se voru mai inmultii musulmanii si pana candu este in interesulu nostru ca se ve suferimu. Deca inse ve dore la sufletu ca se parasiti locurile cultivate de voi din generatiune in generatiune, abjurati-ve religiunea, treceti la legea nostra si atunci aveti dreptu se remaneti pe locu. Asia dara Siktir Ghiauru (curati-ve necredintiosi).

Din acestea legi turcesci, care de altu-mentrea semena forte multu cu feudalismulu de pre la noi, isi pote esplica ori-cine usioru starea miserabile nu numai o sateloru, ci si a orasieloru turcesci. Caletoriulu care nu a amblatu in Turci'a, candu trece buna-ora pe la satele romanesci din „Campi'a“ Transilvaniei, prin comitatulu Huniadorei, s'eu prin una parte din districtulu Fagarasiului, adeca totu pe unde sclavi'a iobagesca fusese mai afurisita si poporulu mai parasitu de naturalii sei aparatori, este aplecatu a crede, ca locuintie omenesci mai barbare si mai ruinatorie de sanatate nu mai potu fi altele. Se marga inse in tierile subjugate de turci, se vedea locuintiele poporaloru, apoi se vorbesca. Pe la noi scimu cu totii, ce sunt bordeiele, colibele s'eu asia numitele hurube suterane tieganesci. Multime de sate christiane in Turci'a se compunu numai din bordeie asia, catu adesea nici nu are sensu a dice, ca cutare sate au arsu. Ce pote se ardia dintr'unu bordeiu? Pamentulu nu, grop'a nu, ci cateva bucati de lemne. In lăintrulu bordeiului nici unu mobiliariu, paturi, mesa, scaune etc. sunt din cele mai mari raritati; cate unu asia numitu divanu s'eu pricica, adeca unu patoiu largu, coperitu cu rogojina, pe care dormu toti si tote de-a valm'a, vreo lada s'eu doue cu vestmentele de serbatore si ceva scule, o caldarusia de mamaliga, cateva olisiore, vreunu ciubaru si vreo bota (cofa, donitia) de adusu apa, ori nisce ulciore, eta totu mobiliariulu. Asternutu de patu, erasi mare raritate. Alte apertinentie, precumu siura, siopronu, granarie, grajduri, cotetie, nici de nume nu sunt cunoscute; celu multu unu asia numitu cosiaru, alaturatu la parietele din dosulu casciorei, in care se tienu vitele pe unde este ceva erna si pre catu duredia aceea. Gradini impregiurulu casei sunt erasi numai ici-colea si numai in anumite regiuni. Granatiele se tienu in gropi arse; banii, deca 'i are cineva, stau mai multu ingropati de la vreo chiauore a casei, s'eu le rade-cin'a vreunui pomu, ori cine scie unde, ca se nu'i afle impilatorii statului, ai spahiului, ai vladicului, candu vinu asupra bietiloru omeni, pe carii inainte de a'i tortura ca se dea, ii desbraca si cauta pana

la piele, era deca nu afla bani la ei, ii inchidu in nesce cotetie ce semena cu grilagele (gratariele) in care inchidea pe la cetatile transilvane si ungurene pana in anulu 1848 pe bietii tiegani; acolo apoi ii afuma cu baligariu, le mai punu si oua ferbinti subtiliori si le aplica alte torturi, cunoscute si pe la noi forte bine pana in anulu 1850. Nici christiani de pre la orasie nu era pana in acestea dile multu mai bine decatu satenii. Forte raru se afla comercianti christiani, fia catu de avuti, carii se fia cutediatu a'si face case bune, de materialu solidu. Las' ca nu'i venia se edifice pe proprietate straina, dara nici nu'i da man'a se se arate ca are bani, ca se nu destepete rapacitatea atatoru banditi privilegiati, ci din contra, isi tienea de regula a se presenta ca nisce sarantoci, in capu cu fesu vechiu unsuros, pe trupu cu giubea ori blana tocita si petecita, in pitioare cu pantofi sparti.

Cu tote acestea voimu se dicemu, ca migratiunea de comune intregi este grea si pote imposibile numai in tieri, unde fiacare locuitoriu isi are proprietatea sa de pamentu, din care asia numitulu intravillanu (locu viranu in Rom.) este coperitu cu case frumose de petra si cu tote alte superedificate necesarie la economi'a de campu si de vite, ori la exercitarea vreunei professiuni banose, s'eu la unu comerciulu intinsu. Din contra, sate compuse din bordeie se spargu fora multa dorere de anima, si locuitorii se stramuta mai multu in speranti'a unei regiuni mai sanetose, a unei pasiuni abundante pentru vite si mai pre susu de tote, a securitatii personale, materiale, a tractarei umane, drepte, parintesci. Partea de catra munti a Romaniei este impoporata mai asia de bine, ca partile meridionali ale Transilvaniei, incependu din pasulu Buzeu pana catra Aiba-Iulia; la siesuri inse si pe la orasie mai incapu usioru sute de mii. De aci incolo teoriile moderne ale economiei nationale si politice aplicate de catra potestatea legislativa si gubernu cu intieptiune si adeveratu zelu patrioticu, voru indeplinii restulu, spre a se ajunge marele si singuru salvatoriulu scopu, care este si trebue se fia pentru toti seculii: Imultirea, consolidarea, cultivarea si moralisarea elementeloru nationali romanesci, prin religiune, scole, intielpta legislatiune, inavutirea si infrumsetiarea limbei, nutritrea spiritului militariu si a credintiei in immortalitatea limbei si a nationalitatii, perseverarea in necurmata comunicatiune cu poporale neo-latine.

Din tote, la colonistii romani carii voru veni in Romani'a, de nimicu nu se va simti lipsa asia mare ca de scole nationali. Sub despotismulu turcescu ei n'au avutu mai nici o scola; pucini cati au invetiatu ceva carte, au mersu la scole grecesci, in care deca nu li s'a potutu estermia limb'a cu totulu, li s'au intunecat inse si tempitu consciinti'a nationale, in catu unii nu mai sciu ce sunt, romani, greci, bulgari ori arnauti, si candu ii intrebi de nationalitate, ei iti respundu ca sunt crestini, nu sunt mohamedani, — buna-ora cumu o patiamu cu multi romani crescuti pe la serbi, si cumu o patimu chiaru astadi cu multi romani din comitatele ungurene limitrofe cu Transilvani'a, carii deca 'i intrebi ce sunt, iti respundu unii ca ei sunt „pravoslavnicii“, altii ca sunt „unitii;“ era dintre cei din comitatulu Hunedorei protesta ca ei nu sunt romani, ci „nemesii“, cumu dicu si serbii mohamedani din Bosni'a, ca ei sunt Spahi, era nu serbi. Principele Bismark apostrofase in anulu 1873 pe deputatii din Alsati'a cu memorabilele cuvante: Decatu se nu aveti scole nationali in limb'a poporului, mai bine se nu aveti scole!

Natiunei romanesci nu'i lipsescu armele cele mai eficaci spre a se apara cu bunu resultatu de invasiunea si sclavi'a panslavismului si de ori-care alte sclavia; dara vai de noi, deca nu le vomu aplica cu energia si curagiu intregu.

Biserica autonoma in statu constitutionalu.

Ce frumose, sublime si salutarie suntu aceste institutiuni, de care natiunile si poporale din monarchia intr'adeveru cu mandria si superbia aru trebuu se se bucure, — firesce, deca ele aru fi si in realitate asia, precumu din nefericire, suntu mai multu numai la aparintia. Care natiune, poporu s'eu omu in lume nu simte bucuria si mangaiere de a vietii ca cive liberu intr'unu „statu constitutionalu“, si care crestinu adeveratu nu isi afla limanulu dorintiei, mangaierea sufletesca intr'o „biserica autonoma“, carea i este destinata dela Dumnedieu si strabuni de a-si manifestá credinti'a cu pietate si evlavie?!

Devis'a libertatii, dreptatii si fratietatii se profesza intr'unu statu constitutionalu, alu carui poporu s'eu popora avendu consciinti'a detorintieloru cetatenesci, mature de aceste postulate se simtu prefericite, intocmai ca si buna-ora o familia singuratica, in sinulu carei'a domnesce moral'a, amorea si armoni'a reciproca, si in fruntea careia sta capulu, parintele celu bunu si adeveratu, care isi implinesce detorintiele ce i le impunu legile naturei, ce i le dicta chiaru simtiulu nobilu moralu si preste totu ca crestinulu bunu preceptele evangheliei. — Unei familii singuratice se asemena o societate compusa din mai multi membrii ai mai multoru familii, si acestia facundu o nationalitate s'eu mai multe poliglote, — tote la olalta compunu complexulu unui statu in vietii'a politica; er' in cea religionara complexulu filoru credintiosi ai unei mame biserici.

Inse conditiunea principala spre a se pote si realisa in fapta acesta devisa de vietii si esistentia a unei familii singuratice, a unei societati, a unui poporu, s'eu mai respicatu, a civiloru unui statu constitutionalu din mai multe diferite nationalitati este neaperatu: ordinea buna, pacea, liniscea, moral'a, amorea si concordii'a. Dara unde, in care familia, societate, statu si biserică esista acestea?

Acolo de siguru esista, unde domnesce si „egal'a indreptare“, fora de care, tote celea-lalte asia numite institutiuni, autonomii, liberalismu etc. suntu numai mofturi, — frase amegitorie! Cine, deca nu mai vertosu noi romanii din Ungari'a, Transilvani'a si Banatu li-amu patitu de 18 ani incoce?;

Frumose si salutarie suntu institutiunile bisericele nostre ortodoxe-nationali, autonome, intre cari dreptulu electoralu de reprezentantia a poporului, este celu mai liberalu, cumu nu-lu mai are nici o confessiune in monarchi'a nostra austro-ungara; aceste institutiuni autonome liberale si acestu dreptu — garantatu in Art. de lege IX din anulu 1868 si normatu in Statutul organicu — de a-si alege poporulu in josu, in comun'a sa preotu si invetiatoriu, comitetu parochialu si epitropii bisericesci; er' in susu de a-si alege reprezentanti la sinodele protopresbiteriali, si la cele eparchiali, apoi la congresele nationali-bisericesci, — cari reprezentanti invescuti cu mandatele, respective increderea poporeniloru crestini, in casuri eventuali exercita dreptulu electoralu superioru, alegundu pre protopresbiteri, episcopi si archiepiscopi-metropoliti, precumu si pre asesorii consistorieloru, pre membrii scauneloru protopresbiteriali, pre functionarii bisericesci si scolari si pre profesorii instituteloru de invetiamentu.

Intru adeveru, de asemine drepturi frumose liberali, chiar nici serbii coreligionari, cari sute de ani ni-au tienutu imbranciti in catenele despotismulu ierarhicu atatu de vitregu, — nu se bucura; din contra ei si alti compatrioti de alte confessiuni, ma chiar si connationalii frati ai nostri de alta biserică, ne invidieza si cu totu dreptulu ne-arú poté invidia — ca se nu dicemu ca ne potu invidia — pentru acestu scumpu dreptu constitutionale alu bisericele nostre, de care noi romanii ortodocsi din Ungari'a si Transilvani'a deja de 14 ani suntemu fericiti a ne bucura, pe care avem de a-lu multiamii creatorelui, nemoritoriulu Mare-Archiereu Andreiu, carele prin concursulu ilustriloru barbati neobositi ai natiunei nostre, — Mocionesci si

prin laborioasă și zelosă activitate a consociului și amicului lor Babesiu, — a staruit și i-a și succedut a castiga pre înaltă gratia a prebunului nostru Monarchu.

Ei, dar este unu adevăru necontestabile, că pre catu de frumoșe și salutarie sunt institutiunile liberali pentru poporale crestine, pre atatu devinu ele iluzorie, daunose și stricatiōse atunci, candu s'eu poporul pentru care sunt ele create, nu este maturu și capace de a si-le pricepe, respectă și validita în fric'a lui D-dieu, — s'eu deca auctoritatile și organele chiamate și obligate de a le mantiené, aplică și esecută cu tota curatieni'a, acuratéti'a și seriositatea, — însă nu le respectéza, ci din contra le calca în pitiōre din veri-ce consideratiuni și interese egoistice, particulari și personali; apoi totu asia de necontestabilu adevăru și trista esperintia este și va fi: că institutiunile autonome-liberali numai atunci și până atunci se potu conservá nescirbite, și de favorurile ei numai pana atunci se folosese statulu, biserica și poporul, pana candu factorii le apreciéda cu demnitate, și pre catu timpu exista și se sustiene atatu în statu catu și în biserica ordinea buna și seriositatea receruta; ér între factori și poporu, mai pre susu de tôte moral'a, respectulu, iubirea și bun'a întielegere reciproca.

Fàra de aceste, s'eu cu ignorarea acestoru conditiuni rationabile ce le contienu și preceptele evangelice ale lui Christosu, institutiunile liberali pentru unu poporu, cumu spre marea nôstra dorere se manifesta în multe parti și alu nostru, sunt numai frase góle, și unu midiulocu fôrte periculosu de demoralizare a poporului — pusu în man'a conducatorilor sei; este chiar unu aparatu pentru densii de a isi sploata interesele egoistice, capriciele, anomaliele daunose pentru moral'a poporului; prin urmare ele devinu periculoșe pentru statu ori biserica tocmai ca institutiuni autonome liberali. Este cu unu cuventu, unu autocratismu și despotismu absolutisticu, mascatu cu pene constitutionali liberali.

La acésta afirmatiune și credintia a nôstra ne indreptatescu esperintiele facute în restimpulu celoru 18 ani dela 1860 încóci, de candu ni se restituí constitutiunea patriei; le-amu esperiatu în viéti'a nôstra politica de statu, în catu ni s'a cantranitu și innacritu ânim'a de fructele consumate ale acelor institutiuni liberali ce le practica domnitorii nostri sub masc'a constitutionalismului în modulu lor, cu midiulócele și fortiele cele mai drastice-absolutistice facia de nationalitati, chiar și poporul nemagiaru.

Si én se meditamu nitielu, cu mintea sanetósa și ânim'a curata, că noi cu ale nôstre institutiuni liberali bisericesci de 14 ani încóci, adeca dela 1864 de candu bunulu D-dieu și grati'a prégenerosului și multu induratului nostru Monarchu ne scóse din catenele despotismului ierarchiei straine vitrege, — carea tocmai asiá tindé a ne desnacionalisá prin egemonia diabolésca în biserica, precumu nisuescu astadi domnii politici prin egemonia și impilare în statu, — se vedemu unde și cumu stâmu?!

Noi carii condannamu pre aceia, carii prin constitutionalismu mascatu demoraliséda, apésa și teroriséda poporul pe terenulu politicu, facemu óre mai bine pe alu nostru bisericescu? Tienu și respectéda mai bine auctoritatile nôstre și organele lor esecutatórie postulatele institutiunilor nôstre liberali bisericesci, dreptulu reprezentativu care trebuie se fia vointi'a libera a poporului alegatoriu? Apoi la noi óre — fresce că dupa ale nôstre circumstantie și întielesuri bine pricepute, conformu consideratiunilor și respecteloru binecuventate, — se facu alegerile de deputati la sínóde și congrese, de invetiatori, preoti, protopopi, episcopi, arhiepiscopi și metropoliti, totu-deaun'a bine nimerite, pe cale morala și legala??!

Lasamu acestea la convictiunea celoru ce au avutu roluri mai însemnate și influentie decidetórie la tôte miscamintele electorali, și casurile concrete de ocuparea mandatelor de deputati și deplinirea posturilor de invetiatori, preoti, protopopi, asesori consistoriali etc. etc.; că-ci a le enará aici tôte, nu ni este posibilu nici permis.

Cu tôte aceste inse, spre ilustrare cauta se amintimu numai cateva casuri concrete din timpulu mai recente; acelea se încep fresce de diosu și sunt urmatoriele:

Mai anu-terti în comun'a A. devenindu vacante postulu de invetiatoriu, inspectorulu de scóle care este protopopulu, nu se tienu de prescriesele statutului organicu, că în cointielegere cu comitetulu parochialu (§ 23 p. 5) se publice concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu, ci elu substituí pre unu trasu impinsu fara de ceva pregatiri peda-

gogice, pe care apoi în butulu reclamarii poporului și în detrimentulu invetiamentului i-lu tienu până ieri-alalta-ieri neclatitu în postu.

Intr'atat'a s'a inversiunatu poporul asupr'a arbitriului inspectorului-protopopu, catu organele statului abiá apucara ocaziune de a pescuí în tulbure, adeca a induplicá pre reprezentantii comunei bisericesci, cari totu-odata sunt și ai celei politice, ca se dechiare scól'a de comunala, adeca fara de caracteru confesionalu; ér urmarile sunt, că astadi acolo functionéda invetiatoriu nu numai neortodocu, ci chiaru neromanu!

Altu casu analogu se intemplá cu o alegere de capelanu, unde s'a publicatu concursulu prescriu de statutulu organicu. Poporul alegatoriu a voitu pre A., dar' auctoritatea, adeca consistoriulu se îngagiase pentru B.; deci la diu'a alegeri A. candidatulu poporul în butulu apucaturiloru terorisatórie intruní maiortatea de voturi; inse auctoritatii acést'a nu-i vení la socotéla, ci aflá noduri în papura, dificultá alegerea facuta de poporu, apoi intari și instituí pre favoritul'u seu candidatulu B.; ba merse și mai departe cu mesurile arbitrare și asupritórie, de óra-ce maiortatea poporului, vatemata în dreptulu ce i-lu dá și garantéda legea, a insinuatu gravamente; inse consistoriulu i-lea respinsu ca neacceptabile, și asia acolo funtionéda cá capelanu obtrusulu candidatulu alu minoritatii și favoritul'u auctoritatii, ér nu alesulu poporului! Poftimu apoi institutiune liberala a bisericeii autonome; poftimu dreptu electorale alu poporului.

(Va urma.)

Insulte din „Pester Lloyd“.

Este una lunga serie de ani, de candu romanii de dincóce și dincolo de Carpati intempina, fôrte adesea cá din chiaru-seninu, insultele și calumniile cele mai impertinente și mai brutali în diariile de ori-ce colóre din Ungari'a. Asta-data lungulu articlu din „Pester Lloyd“ Nr. 86 Mart. 27, col. 2, cu care salutá de buna venire, pe dd. I. Ghica și D. Sturdza în B.-Pest'a, întrece tôte brutalitatile de mai înainte. Dupa „Lloyd“ muscalii au dreptu la Basarabi'a; romanii nu'lu au; Brateanu și Rosetti sunt genii blastemati ai Romaniei; aspiratiunile romaniloru sunt fôrte nerusinate (unverschämteste); romanii cei din Basarabi'a sunt acolo numai venetici, „că armenii, că téganii și jidovii“; motivele care au facutu pe Carolu și pe gubernulu seu se ia parte la campani'a din a. tr., au fostu mai multu criminali (criminalpolizeilich) decâtu politice etc. etc.

Vediendu câtiva romani din B.-Pesta nerusinatele invective cá totu atâtea probe de natur'a vecinatatiei și a ospitalitatiei ungueresci, amariti în sufletele lor, și simtindu cumu li se suie sangele în faciá, cá si la toti alti romani cari le citira, unulu din trensii muștrá seriosu pe redactorulu Max Falk (totuodata deputatu), cu care ocaziune acesta promise cá va primí în colónele sale „unu respinsu, fia catu de pe largu și speciale;“ indatu apoi fu inviatu unu romanu din Sibiiu, cá se'lu compuna. Dupa a nôstra opiniune inse, la insulte de acelea nu ar incapea altu respinsu, decâtu numai de acelea care din fatalitate inca totu se mai dau: pe campulu de onóre, în presentia unor martori. Respinsu în scrisu la orbitii de D-dieu? Ce mai póte folosi elu atunci, candu nici organulu comitetului Andrásy, nici unu publicistu cá Max Falk nu scie nimicu pe lume din istori'a Moldovei, și candu ómenii dela „Lloyd“ nu vedu, că Basarabi'a devenita în posesiunea Rusiei semnifica astadi Gurile Dunarei, éra mai curendu s'eu mai tardiu Roman'a intréga cu Transilvani'a, în potestatea Rusiei. Nu va fi auditu Max Falk nimicu despre planulu dintre 1840—1843 de a restaurá unu regatu alu Daciei cu ducele de Leuchtenberg, fostulu ginere alu imperatului Nicolae? Si cu ce frunte mai cutéda unguenii a imputa romaniloru, cá au intratu în actiune? Voi 'iati impinsu, voi 'iati aruncatu în baionetele Rusiei; sangele romanescu striga asupra vóstra mai multu chiaru decâtu asupr'a turciloru și asupr'a muscaliloru. Combinatiunea vostra a fostu, cá Turcia ajutata de Angli'a va bate bine pe Rusii'a și va sfarma pe Roman'a. Acestu respinsu ilu merita „P. Lloyd“ și consortii sei, éra nu altulu.

De altumentrea, pre candu scriemu noi acestea, evenimentele prospete care 'si succedu cu nespura rappediune, dau si voru mai da romaniloru satisfactiune stralucita. În acelasu timpu inse vinu diarie de mare auctoritate, care nerogate de nici-unu romanu, infrunta și demintu pe „Lloyd“ cu tóta poterea adevărului. Las' cá „Fremdenblatt“, diariu totu ministeriale, în primul'u seu din 29 Martiu

dă romaniloru tóta dreptatea și portarea loru o afla nu numai correcta, ci chiaru marétiá, dara insusi diariulu celu mai renumitu din Moscva recunósce pe faciá, că Rusii'a face mare nedreptate Romaniei. Totu în aceste momente diariile magiare agitédia barbatesce pentru confederatiunea și actiunea comuna a unguiriloru cu romanii. Acumu s'au desteptatu? Dica cine câte'i va placea, noi amu fostu și mai suntemu de acea credintia, că amicitia și confederatiune sincera și durabile între aceste doué elemente atatu de aprigu divergente în caracterulu, în educatiunea și în tôte traditiunile loru este absolutu imposibile, și în catu ar fi ea posibilu, cercarea e cu totulu intardiata, neincrederea permanenta.

Situatiunea generala politica de patru dile încóce.

Au ajunsu din reu în mai reu. Atmosfer'a e îngrecata cu mirosulu pulberei de pusca intru atata, catu lumea européna vorbesce inca numai de unu bellu localisatu, adeca marginitu între Britani'a și Rusii'a, s'eu și unu bellu universale. Rusii'a pre-tinde cá Britani'a se'si traga flott'a sa din Dardanele și din Marea-marmora de langa Constantinopole. Britani'a 'i respunde: Retrage'ti mai antaiu tu armat'a din pregiurulu Constantinopolei inapoi, departe în Bulgari'a; atunci am se esu si eu din Dardanele în marea egeica. La Gibraltaru și pe insul'a Malt'a comandantii Britaniei implu de óste, de munitiuni, tunuri de care nu s'au mai vediatu, victualii și alte provisiuni în valóre de multe millióne. Anglii și rusii la Dardanele isi stau faciá în faciá, uitandu-se cumu amu dice, unii la altii. O comanda reu întielésa, unu pretestu de nimicu póte se'i apropié peptu la peptu, fôra ultimate și manifeste.

Între aceste ministru de esterne lordu Derby isi dete dimissiunea din cabinetulu Britaniei, din cauza precumu declará elu insusi, că colegii sei au luat mesuri prea violente, pe care le acceptá și regin'a-imperatésa Victori'a, éra densulu, Derby, este pentru pace. Casulu acesta ne aduce în memoria via unu altulu analogu din anulu 1854. Pe atunci capu alu cabinetului éra lordu Aberdeen, amicu personale alu imperatului Nicolae, caruia îi facea tôte pe voia; din contra lordu Palmerston și altii éra pentru infrenarea energiósá a trufiei rusesci, și asia dupa multe intrige diplomatice cadíu Aberdeen și se inchiaie federatiunea anglo-francésca. Scirile cele mai prospete venite dela Londra și St. Petersburg ne asigura, cá mani'a reciproca se manifesta nu numai prin diarie, ci cá a strabatutu prin masele popóraloru. Rusii vedu bine, cá anglii voru se'i de jóce, se'i lipsésca de tôte fructele immenselor sacrificie facute în campani'a din 1877; anglii de alta parte isi temu fôrte marea influintia de care se bucurá ei până acumu în Turci'a și în tóta Asi'a, cumu și giganticele folóse, pe care le tragu ei dela popórale asiatiche prin comerciulu, ba isi temu chiaru și posesiunile din Indi'a.

Preliminariile de pace de la St. Stefano*).

M. S. Imperatulu Rusieloru și M. S. Imperatulu Otomaniloru, condusi de dorinti'a de a reda si a asigura tieriloru și popóraloru loru bine-facerile pacii, precumu și de a inlatura ori-ce noue conflicte ce ar putea se le amenintie, pentru a stabili, inchiaie și suptsemna preliminariile pacii, au numitu ca plenipotentiaru ai loru:

M. S. Imperatulu Rusieloru, pe de o parte pe d. comite Nicolae Ignatieff, ajutorantu-generalu alu M. S. imperiale și locoteninte generalu, membru alu consiliului imperiale, decoratu cu ordinulu St. Alesandru Newsky cu diamante și cu mai multe ordine rusesci și straine etc. și

Pe d. Alesandru Nelidow, camerariulu curtii imperiale, consiliariu de statu, posesorele ordinului St. Ana, class'a antaiu cu spada și a mai multoru ordine rusesci și straine etc.

M. S. Imperatulu Otomaniloru pe de alta parte pe Saffet-pasia, ministru afaceriloru straine, posesorele ordinului Osmania cu briliante și Medjidia classa antaiu și ale mai multoru ordine straine și

Pe Sadullah Bey, ambasadorele M. S. la curtea imperiale a Germaniei, posesorele ordinului Medjidie classa antaiu, ordinului Osmania classa a dou'a și alu mai multoru ordine straine, cari dupa schimbarea plenipotentiloru aflati în regula, au convenitu asupr'a urmatoriloru articole:

Art. I. Pentru a pune capetu necontenteloru conflicte dintre Turci'a și Muntenegru, granitiele cari despartu ambele tieri, rezervandu-se obiectiunile ce se potu face în urma, se voru regula conformu anesatei carte în modulu urmatoriu:

Granitia încependu de la muntele Dobrovitia, urmédia, conformu liniei desemnate de conferinti'a din Constantinopole, peste Vilek pana la Koriko, de aici

* În Nr. 22 le comunicamur lectoriloru nostri în estrasu; ele sunt neasemenatu mai importante, decâtu se nu le reproducemur și noi traduse întru tóta întinderea lor, că-ci acestea conditiuni voru avea multe urmari fatali.

Discursulu dlui primu-ministru Ión C. Brateanu.

In siedintia de séra din 13 Febr. v. a Senatului.

(Urmare.)

Onor. d. Boierescu dice ca n'amu avutu, in faci'a puteriloru, o positie bine definita.

Déra ce positieune póte fi mai definita de càtu a lucra càtu mai multu, ca se ne afirmam si se facem ca tóta Europ'a se vorbésca de faptele nóstre, se nu se mai indoiésca nici de cumu despre vigórea natiunii romane, a unei natiuni inundate de trei patru sute de mii de russi, a unei natiuni care a facutu resbelu impreuna cu densii? Astu-felu probaramu ca suntemu o natiune care 'si pastréza constitutiunea, parlamentulu si libertatile, care are curagiulu chiaru se se opuna ori-carei atingeri aduse nu numai individualitatiei, ci chiaru celoru mai mici drepturi ale sale. Credu ca positieuna nóstra este destulu de bine definita, cà-ci care alta tiéra pe lume a pututu, nu numai cu o invasiune straina, déra chiaru cu unu resbelu asia de mare, cá se 'si pastreze tóte institutiunile si tóte libertatile constitutionale in tóta deplinetatea? Parlamentulu remase deschisu si totulu in picióre, fara se se atingea intru nimicu, absolutu intru nimicu, libertatea tribunei, a presei si a intruniriloru, fara se se exercite asupra-le celu mai micu controlu, fara se li se aduca cea mai mica impedicare. (Aplause.)

Tóte acéstea, unite cu bravur'a armatei nóstre de la Grivitia, Rahova, Plevna si din alte parti, socotiti ca nu au fostu de o mare valóre in ochii Europei, ca nu ne-au raducatu, ca nu ne au afirmatu, ca nu au facutu pe lume se ne cunósca si se ne stimeze?

Déca 'mi pare inse reu de ceva, este ca diariile partitei conservatóre nu au sciutu séu nu au voitu se se bucure cu mesura de acele libertati. Din contra, le au combatutu si a facutu pe lume se crédia séu se banuésca ca nu suntu pentru libertatea tribunei, a presei, a individulu si a intruniriloru. Ele au mersu pàna la escesu, pentru ca se ne silésca séu la resistentia séu la lovire, adica se usamu de asprimea legiloru esistente si se facemu legi noue, séu in fine ca strainii se ne exige acésta si noi se le cedemu. (Aplause.) Ei bine, amu avutu ostiri straine in tiéra, cumu si resbelulu; amu trecut prin cele mai mari greutati, si cu tóte acéstea nu amu caditu in cursa, cà-ci nu amu avutu recursu la legi si nu amu usatu de densele. Cu modulu acésta, amu voitu se nu damu o desmintire principieloru nóstre; nu amu voitu se admitemu restringerea libertatiloru, ca o franghia de sugrumare, ci se asiguram tierii unu titlu de onóre inaintea Europei. (Aplause entusiaste si prelungite.)

Onor. d. Boierescu dice ca noi amu compromisú tier'a in afara; déra de ce nu 'si aduce dseam aminte despre ceea ce dicea lordulu Loftus Imperatului Alexandru in privintia Romaniei, ca e o tiéra stricata, caduuta in anarhia, ca este o a dou'a Polonia. Aceste cuvinte s'au publicatu in tóte partile de tóte diarele. Eta opiniunea ce inspirasera conservatori de la noi conservatoriloru din Englitera despre tiéra romanésca. (Aplause.) Si, pe candu atunci se dicea ca suntemu decadiuti si in anarhia, ca suntemu o a dou'a Poloni'a, astadi nu numai in parlamentulu englesu, déra si in diarele cele mai principale se recunósce ca suntemu o natiune destulu de desvoltata, in care regimela constitutionale a prinsu radecini si s'a desvoltatu asia, in càtu meritam tóta sollicitudinea Europei; fiindu ca practicam si intielegemu usulu parlamentar, ei recunosc ca meritam, ca suntemu demni a avea independentia. Spuneti 'mi care putere nu recunósce adi de faptu independentia nóstra? Déca amu compromisú tiéra, cumu diceti, aretati-ne in ce amu compromisú-o? Aretati 'mi unu singuru actu, aretati 'mi unu singuru discursu oficialu care se constata acésta. La 1868 ati fostu celu pucinu mai dibaci: mi-ati redicatu in contra cestiunea Ebreiloru si a bandelor bulgare, dicendu ca frigem pe unii si ca armam pe ceilalti, ca devenim unu arsenalu gata de a incendia Orientulu. Atunci, ce e dreptu, existau óre-cari nóte, cà-ci facuserati pe Europa in genere si pe reposatulu Moustier in parte se créda tóte enormitatile ce inventaserati, si ast-felu se ni se creeze mari dificultati. De asta-data inse n'ati mai pututu gasi nimicu, n'ati mai isbutitu intru nimicu, cà-ci nu e nici o nota, nici unu actu de asemenea natura, adresatu noue séu agentiloru nostri. Si notati ca noi, pe cari ne numiti exclusivisti, amu luat pe toti agentii nostri din streinatate dintre conservatori. Intrebati 'i déra pe tóti se ve spuna, déca tóte puterile, toti representatii, tóte ministerele din afara nu au opinatu ca independentia are se ne fia recunoscuta, déca nu ne-au aretatu toti cea mai mare simpatia, déca nu au declarat ca, ne voru sprini, pe càtu le voru permite puterile. Eta cumu amu sciutu se dobandim noi increderea Europei.

De unde au dedusu déra dnii Boierescu, Dem. Ghica si Iepurénu ca suntemu uriti? Déca ve suntemu uriti, dvóstre, credeti óre ca si Europa are aleasi resimtiminte? Vedeti déra, ca mandatarii dvóstre, cari se duc pe la Vien'a, v'au mistificatu raportandu-ve asemenea baliverne. Si fiindu ca dn. Boierescu spunea ca suntu incongratu de lingusitori, se 'mi aduce voia a 'i spune si eu, ca acei mandatarii 'i amagea pe dumneloru ca se le ié parale.

Parte de a fi uriti, Europa are incredere in noi, pentru ca nu amu insielatu pe nimeni, pentru ca amu fostu egal cu tóte puterile. Si tocmai aceia cari nu ne preabescu pentru principiile nóstre, — cà-ci ne dicu ca suntemu liberali, éra dvóstre ne-ati aretatu Europa ca petrolisti si comunardi — tocmai aceia in faci'a ca petroliști si comunardi — tocmai au incredere in tóte lealitati din parte-ne, au avutu si in crederea noastra mai multu de càtu in conservatori. Cà-ci in adevéru noi nu vedu de ce aru avea incredere in aceia cari 'i preabescu, si nu aru avea mai multa

in aceia cari nu 'i-au insielatu nici odata. (Aplause prelungite.)

Amu spusu chiaru M. S. Imperatului Alexandru: „Candu amu creditu ca voiti se ne faceti reu, se atingeti individualitatea nóstra, v'amu combatutu cu tóta sinceritatea. De candu ne aretati inse ca nu mai aveti asemenea ganduri, ve servim cu devotamentu. Déra avem simtimentu romanescu, unu simtimentu care e celu mai puternicu, si care, de si trecut prin viscole de nenorociri, nici odata nu 'si-a perditu tari'a séu esistentia.

„Acestu simtimentu este nationalitatea. Ori-cine ne va atinge nationalitatea, este inamiculu nostru; cine o va respecta, va fi amicu.“

Ast-felu amu vorbitu si la Vien'a, si la Petersburg, si pretendeni, cu lealitate càtre toti.

Déra onor. nostrii adversarii mai dicea: „Russii voiau se ié Basarabia, si dvóstra v'ati dusu si ati tratatu cu densii. Cu acésta ati facutu a se crede in Occidentu ca sunteti slavi, éra de la Russii nu ati castigatu nimicu, cà-ci éta: ve ceru Basarabia.“ Se vedeti ca exista o deosebire.

Éta unu documentu care s'a prezentatu parlamentulu englesu, documentu pe care nici eu nu 'lu cunosceam, precumu nu cunosceam nici cele coprinse intr'ensulu. Elu pórtá data de 8 Iuniu, si cu totii scimu ca la 8 Iuniu nimeni nu trecuse Dunarea: nici Russii. Ei bine, ambasadorulu Russiei de la Londra, d. Siuvaloff, comunica lordulu Derby, din partea principelu Gorceacoff, cari aru fi intentiunile Russiei in privintia resbelulu si a scopuriloru ce urmaresce. In acestu actu se vorbesce despre reluarea Basarabiei, despre care se mentionéza in diferite renduri, si inainte si dupa trecerea Dunarei de càtre Russi. La inceputu déra Russii voia retrocesiunea Basarabiei, ca in loculu ei se ne recunósca independentia.

Dupa-ce inse ne amu proclamatu noi independentia, si nu mai avea ce se ne dea, atunci se induplecara ca in loculu Basarabiei se ne dea Dobrogia, inse suptu suzeranitatea Portiei. Cu alte cuvinte, séu Dobrogia fara independentia suptu suzeranitatea Turciei, séu independentia fara nici o alta compensatiune. Eta care a fostu inainte de Plevna intentiunea Russiei, astu-felu cumu resulta din actele in cestiune. Cu ocasiunea Plevnei, candu au venit se trateze cu noi, nu numai ca ne acordau independentia si ne-o recunoscéau, déra anca ne oferiau si Dobrogia cu càtu vomu vrea din Bulgari'a. Ve intrebú: cine putea se intre in tratatiuni pe piciorulu acésta? Déra nu numai atàtu: candu fu Plevna, mergeau si mai departe: ne lasau se ne intindemu pàna unde vomu voi, ne dau chiaru cetatile de pe tiermulu dreptu. Vedeti déra cumu s'a schimbatu insasi Russii'a, din diferite epoche, dupa cumu ne conduceam noi. Candu a vedutu ca suntemu o natiune brava si via, atunci si densa 'si-a schimbatu ideii'a dicendu 'si: este o natiunea si trebuie s'o menagiamu.

Déra se ne intrebamú: de ce se 'i vie Russiei gandulu de a ne relua Basarabia? Mai antaiu, precumu amu disu si alta data, e lucru firescu ca atunci candu unu statu, ca si unu omu, a avutu ceva in posesiune si 'i s'a luat cu si'a, e firescu ca totu-deuna se aiba dorintia d'a si'lu lua inapoi. Totulu s'a schimbatu inse in urma. Dupa faptele de bravura ce amu seversitu, a trebuit se se tie socotéla de noi, cumu au recunoscutu insii vrasmasii nostri cei mai indaratnici. Chiaru Ungurii, cari ne despretiuiaru pàna ieri, adi declara ca trebuie se se tie séma de brava si virila natiune romana. Déca n'aru fi de càtu atàtu, ca adi au celu pucinu stima si consideratiune càtre noi, totu este ceva.

O se 'mi diceti inse, ca Basarabia este perduta, cumu dicea onor. d. Carp, care 'i canta vecinica pomenire.

Déra, dloru, déca dvóstra ati banuitu pe colegulu meu de la esterne, fiindu-ca v'a spusu ca este de datori'a sea se ve arate ce ne cere Russia si ce ne ofere; déca l'ati banuitu cà a sciutu totulu si ca chiaru a tramisu o comisiune in Dobrogia, pe candu n'a tramisu pe nimeni, ci a luat o simpla statistica de la unu impiegatu de acolo, cumparand'o ca se ve aréte ce se propune si ce se cere; déca ati banuitu ca s'a si facutu tocmele, si ca vremu se v'o impunem ca faptu independentu, cumu dicea d. Boierescu: ca cine 'i spune ca mane poimane n'o se vinim si cu cestiunea Basarabiei ca unu faptu indeplinitu; déca, dicu e vorba numai pe banuéli si, dintr'unu cuventu, dintr'o banuéla, trageti consecintia asia de mari si de grave, iertati-ne se ve spunemu la rendulu nostru, ca puteti inspira si dvóstra banuéli altora — nu mie — ca mane poi-mane venindu la putere si vedendu ca nu se póte se nu dati Basarabia, se diceti: „Russii au compromisú situatiunea? Noi ce se facemu? E unu faptu indeplinitu!“ Si astu-felu se nu luati nici Dobrogia in schimbu — pentru cà amu disu cu totii ca n'o voim — ci v'ati multiami c'o constitutiune mai dupa pof'ta dvóstra! Déca ve puneti pe teremulu banuélielor, atunci éca unde ajungemu si ce campu largu dati celorlalti. E déra mai bine se nu banuiti, cumu nu ve banuim nici noi, cà-ci 'mi place a crede ca toti suntemu totu asia de doritori ca se oprimu stírbirea tieriei nóstre, si se 'i ocrotimú interesele. Anca odata: se nu veniti si, din nisce cuvinte séu din nisce fapte cari au altu intielesu, se trageti consecintia ca noi compromitemu viitorulu tieriei.

Déra, dloru, se me punu pe teremulu dlui Boierescu, cà amu compromisú situatiunea, ca ne-amu facutu uriti si muscaliloru, si austriaciloru, si francesiloru. Prea bine. Déra cumu si de ce? Russiloru fiindu-ca nu le damu Basarabia, cà-ci altu ceva nu ne potu imputa. Celorlalti, fiindu-ca nu amu declarat si nu declaramu resbelu Russiloru. Apoi acéstea potu fi óre motive de acusatune in contra nóstra?

(Va urma)

Recensiune.

Catechese pentru pruncii scolari etc. dupa G. Mey de Titu Budu. Gherla 1877. (8° pag. 224).

In tempulu din urma literatur'a la poporulu romanu pentru scolele poporali s'a inmultitu de minune in asemenare cu trecutul celu mai de aprópe. Unu servitiu in acésta privintia a creditu a ni face si regimulu prin prelucrarea si traducerea de diferite manuale, compuse si edate la indemnulu seu. Unu singuru ramu a fostu remasu neconsideratu: doctrin'a religiunei, care a fostu rezervata diferiteloru beserice, carora este concrediuta si instructiunea religiosa. Cum stàmú noi romanii in acésta privintia? E pre bine cunoscutu. — Totulu, de ce dispunu catechetii — cá ajutoriu la propunerea religiunei suntu: parte unele elemente improvizate, parte unele prelucrate, é'r' altele inca numai traduse. Resultatele obtinute au aretatu nepracticabilitatea metodeloru; é'r' cá unu fruptu din tóte acéste, cá unu „nascutu fara vreme“, si ca unu ospe neastep-tatu trebuie se insemnamu: indiferentismulu religiosu.

Acéste tóte — presupunendu-le cunoscutu din partea dlui T. Budu, — vediu, cà a luatú asupra 'si — fia din indemnulu propriu seu alu altor'a — greú'a sarcina de a prelucrá catechesele preotulu Mey pentru trebuintele poporulu romanu in genere, ale catechetiloru gr. cath. in specie: „Nu trebuie a se esplicá mai pre largu lips'a catechisarei“ — dice dlu Budu in prefaci'a sa — „nici insemnatarea ei pentru pruncii scolari, destulu e se ne aducemu aminte, cà esplicarea defectuósa seu insuficienta a inchiaturiloru credintiei crestine are urmarile cele mai daunatióse pentru prunci. nu numai in scólele superioare, ci si in viéti'a intréga“.

Acést'a e unu adevéru mare; dar' pre langa aceea este unu tristu adevéru. Si ce e caus'a? Cine pórtá vin'a? Au dóra preotii cá catecheti? — In parte. Au dóra famili'a? In parte. Au dóra scóla? — In mare parte. — Va se dica: totu numai in parte; dar' in totalu? — Lips'a de metodu rationalu; lips'a de carti didactice compuse pre basea principialoru pedagogiei scientifice, é'r' nu a celei presumtive — auctoritative.

A implé lacun'a semtita in ast'a privintia, credu cà a fostu si intentiunea dlui Budu la edarea cartiei din cestiune. Ba, acést'a ni-o spune insusi dlui in prefacia.

Placutu servitiu! Intru adevéru de laudatu este zelulu de a ajutá celei mai sante cause, pre carea se baséza cele mai sacre interese ale omenimei, intielegu: de a ajutá religiunei, „care in timpurile acéste critice e atacata din tóte partile“ (Budu. Concord. prefacia). Si acést'a cu atàtu mai virtosu, cà-ci vedemu, cà astadi numai beserica se pare a fi remasu neatinsa de influintia straine directe. Dicu „se pare“, de óra ce am dubiu, cà voiu poté sustiené o afirmatiune categorica relativu la acestu punctu, pàna candu inca acelu strainismu isi reflecta radiele si inriurinti'a sa cu ajutoriulu propriulu nostru spectru internu. — Si care e acelu servitiu? Ilu potemu acumu numai conjecturá, se póte presentí; ilu vomu aflá inse déca vomu considerá cartea lui Mey-Budu in metodu si sistemulu in resultatele sale.

„Catechesele“ acéstea suntu destinate pentru instructiunea religiosa elementaria. In man'a cui? A catechetiloru seu a prunciloru? Apriatu nu ni se spune. Se póte deduce seu un'a seu alt'a.

Déca a intentionatu-o pentru cei dintai, in particularu, a nimeritu calea, numai càtu lucrari „ad intentionem“ nu me potu multiamí. Déca e pentru cei din urma, a gresitu-o.

Instructiunea elementara, ori-ce forma ar' luá, este destinata a pregati pre prunci pentru o instructiune mai largita, pentru o instructiune sistemateca. Deci acea instructiune va trebui se cuprinda in sene tóte partile, càte voru fi de tractatu succesivu. Acestu postulatu isi are valórea s'a si la instructiunea religiosa. — Deci ce metodu va fi mai aplicabile pentru o atare instructiune? Din cele cunoscutu: euristicu, cateheticu, tipicu si acromaticu. In casulu estremu asiule alege pre celu de antaiu, ale carui resultate le aflàmú chiar la Socrate; dar' nu sub form'a cunoscuta. Precumu este faptu, cà prunculu nascundu-se nu aduce cu sene nemica gata, nici idei, nici principia etc.; precumu este faptu, cà in sufletulu omulu nu exista deosebite facultati cu realitate obiectiva, ci acela in poterea unitatiei si simplitatiei sale are numai energii: asia e faptu, cà prunculu nu intra in scóla ca „o tabula rasa“. Ceea ce duce inse cu sine, suntu masele si grupele de informatiuni si concepte, a caroru castigare neconscia si mecanica si-a luatú inceputulu de o data cu viéti'a lui. Acéstea tóte constituescu individualitatea prunculu, si acést'a „trebuie respectata“, dice Herbart. Precumu altele, asia duce prunculu cu sine in scóla si informatiuni religióse. In centrulu acelor va trebui deci se 'si ica catechetulu inceputulu. Spre acést'a va aplicá metodu asociatiunei seu pragmatecu si de cartea lui Mey-Budu nu va avé trebuintia, de óre-ce nu-i póte face nici unu servitiu. Cà-ci déca metodu asociatiunei trebuie se 'si ia punctulu de manecare de la rogatiunile, cari le aduce prunculu cu sene la scóla, acelea aplicandu-le, i va asociá alte doctrine noue si necunoscutu: elu va fi gresitu, déca va incepe cu crearea lumei, existintia lui Dumnezeu etc. Gresiéla acést'a se imputa cartiei lui Mey-Budu.

Atat'a in privintia metodu. — In form'a sa sistemateca, cartea „Mey-Budu“ pretinde a fi compusa pre basea „Credeului“, avendu de scopu a desteptá „credintia“, speranti'a si iubirea de Dumnezeu“. Se fia; dar' acésta sistemizare, pre carea intru adevéru se baséza — dupa s. Cyrillu Ierosolimitanulu (Cat. IV. 2), intregu edificiulu doctrinei religiunei — nu se aréta nicairi in cartea de facia. Eu sciu, cà „Credeulu“ nu contine in sine istoria biblica, ci articlii credintiei, scosi din revelatiunea divina: principiale teoretico-dogmatice a le religiunei, cuintesentia crestinismulu,

pâna candu articlii si principale practice suntu esprese prin iubire (dar' si catra de aprôpe!); ér' cele teologice se esprimu prin sperantia. Pre basea „Credeului“ cartea „Mey-Budu“ e o simpla eróre. O lucrare defectuosa. Căci aföra de provedintia, carea nu trebuie se lipsésca nici decâtu din instructiunea elementara, avendu atatea analogii in viétu' a omenésca; lipsesce doctrin'a despre beseric'a si poruncile ei, despre taine in genere, despre spiritulu santu si lucrarile lui: doctrine, cari tôte in „Credeu“ sunt cuprinse. Ba unele din acestea, precum, de es. tainele — pruncii le si cunoscu, si asia omiterea loru va produce prepusuri in trensii. Pentru tôte acestea cartea Mey-Budu nu pôte prestá nici unu servitiu; i remane deci meritulu a fi o bunisióra, dar' defectuosa „istoria biblica“ in forma catechetica seau de cazanii.

Vorbindu de rezultatele acestei cărți, totu-odata este considerata in specialu; ca atare o privescu dupa cum este data, dupa cum imi stá înainte. Multe locuri contine in sine parte dubie, parte gresite, parte espuse fôrte nechiaru. Intre altele amentescu numai crearea omului, pag. 50 „Intulu acel'a a fostu fôrte finu, mai finu cá cér'a“. Acésta afirmatiune, carea nu armoniéza cu cartea Facerei, va trage la prunci indoiei. La pag. 51: „trupulu omului . . . a fostu fôrte frumosu“ etc. In ce consista frumseti'a fisica a omului? Ore nu erá mai bine se se dica: „ . . . intregu“. La pag. 73 (Cat. 16): „Si éca din ceriu s'a scoboritu focu pre altariulu lui Avelu“! Acésta invetiatura impreuna cu not'a este arbitraria. E dreptu, cá nu se amintesce modulu, cum si'a espresu Dumnedieu placerea, dar' nici nu se amintesce, cá a venitu focu (v. Facere IV. 4). Locurile paralele din Test. vechiu dicu altu-ceva, anume: Levit. IX. 24: „Si a esitu focu dela Domnulu etc.“ — Aci, precumu se vede, nu e vorba de „scoborirea focului din ceriu“, Dumnedieu a potutu si intr'altu modu a-si aretá atotu-putinti'a s'a. Vorb'a este numai, cá se nu restalmacimu s. scriptura, care dupa cum-i vine la socotéla, ci — déca nu cunoscemu invetiatur'a besericei relativa la cutare punctu, — se o lasámu asia precumu este in ss. carti. In cartea Iudecoriloru VI. 21 se dice: „s'a atfatiatu focu din pétra, ér' nu, s'a scoboritu din ceriu“. Dar' cu totulu arbitraria este citarea cartiei I a Regiloru c. VIII v. 30, carea numai in not'a cartiei Mey-Budu (pag. 73) se afla, seau in vre-o biblia — cunoscuta numai dlui Budu; de óra-ce in Bibli'a de Blasiu din anulu 1795 precumu si in „Biblia sacra vulgata edit. Sixti V. Pontif. M. et Clem. VIII. — Venetiis 1765“ — citatulu capu VIII ilu afu constatoriu numai din 22 ér' nu din 30 viersuri, precumu vrea d. Budu. O noua dovéda acésta, cumu si cátu de usioru se pôte blamá omulu respective scriitorulu carele — imprumuta cu usiurata materi'a dela strainu, fôra de a o stracurá prin sit'a critice sanetóse. — Ér in cartea II a Macav. c. I. v. 33 se dice espresu: „cá in loculu, in care au fostu ascunsu foculu preotii, . . . s'a aretatu apa etc.“ Va se dica, din locurile citate de d. Budu, ése tocm'a contrariulu dela ceea ce sustiene dsa, cá adeva foculu „s'ar fi scoboritu“ din ceriu.

Dubietatea acésta o delatura s. Pavelu in epist. cátra Evrei XI, 4: „Cu credinti'a Avelu etc.“ — Trasurele din revelatiunea T. V. (Cat. 18) sunt fôrte fragmentarie, încátu ele nu voru poté face nici unu servitiu. Ca la unu esemplu de nesuficientia si defectuositate, tragu atentiunea asupr'a Cat. 10 din partea II: „Isusu ca esemplu prunciloru“. Déca este ceva in instructiunea religiósá, despre ce se se póta vorbi prunciloru, apoi acestu punctu e celu dintai, avendu chiaru si insemnate pedagogica. — Alte rezultate de natur'a celoru de susu, lectorulu atentu le va sci afá si considerá. — In privinti'a limbistica observárele fia crutiare pre langa simpl'a amentire, cá limbagiulu unoru d. autori din Gherl'a a trasu atentiunea si interesulu publiculu cetitoriu si pana acum'a. Rolulu de recomandatoriu mi la crutiatu Ven. Consistoriu gherlanu prin circulariulu ddo 2 Iuniu Nr. 2198 — 1877. De altumintrea d. Budu e cunoscutu prin oper'a sa: „Concordanti'a biblica reale“, Gherl'a 1876, 2 tom., prin carea se pare a face epoca in literatur'a romana prin o noua localizare si regulare a alfabetulu latino-romanu, luandu liter'a C candu e urmata de a, o, u dela loculu ei — de dupa B — si aruncandu-o intre I si L, va se dica, dandu-i loculu unguresculu K. Nu sci, déca academicii nostri din Bucuresci voru fi auditu de acestu progresu ortograficu din Gherl'a! — Dar' aföra de acestu fenomenu rarissimu — valórea „Concordanti'e“ se pare a o recomandá destulu acea impregiurare, cá dejá dupa unu anu dela aparitiunea ei — autoriulu — pentru trecere — o dá si pre misse „ad intentionem dantis“ — unu modu de a vinde carti pana acum'a neusitatu la romani. — Mai adaogu atáta, ca in prelucrarea cartiloru straine ar' fi de doritu cá se se aléga autori de renume si se nu ne lasámu sedusi de „considerarile oportunitati'e“! — Ce valóre n'au si astadi doctrinele ss. parinti, pr. Cyprianu „de oratione“, Gregoriu Nyss. „de opificio hom.“. Chrysostomu „homilia in Matheiu, Augustinu“ etc., dar' cu deosebire catechesele si mystagogiele santului Cyrillu Ierosolimitanulu, a caror'a valóre inca si pana astadi isi aré meritulu seu, nedisputaveru, precumu si alui Cyrillu Alexandrinulu etc.? Ore prelucrarea acestor'a si a altor'a asemenea opere nu ar' face mai bunu servitiu? Cu atáta mai virtosu, cá pre langa atátea poteri concentrate la atátea capitule si consistorie romane caror'a desteritatea limbistica nu lipsesce, exploatarea aceloru tesauri n'ar' intempiná nici o greutate. Se ia onorabiliu membrii ai capituleloru romane esemplu in acésta directiune onorifica dela alte confesii si nu mai stea totu cu manele in sinu lasandu-si rolele loru unoru ómeni cari pôte cá au voia, dar' n'au potere, si apoi firesce, cá nu sunt in stare a le jocá precum cere trebuinti'a! Aceste fia dise ca o modesta observare si pro-

vocare facute pre basea esperintiei proprie, „ut veritas moveat, ut veritas pateat, ut vincat veritas.“ Si déca candu-va aru afá resunetu aceste repetu, — cá se nu fimu preocupati, ci se ni fia in vedere cuvintele lui Vincentiu de Lirinu: „quod semper, quod ubique, quod ab omnibus est creditum, teneamus“. Gr.

Reuniunea femeiloru romane in Fagarasiu.

Nice unu poporu nu se pôte radica la óresi-care gradu mai insemnatu de cultura, nice si-pôte conservá individualitatea nationale, de catu numai cum amu dice prin „mobilisarea“ totoruru fortieloru sale pre terenulu vietii sociali.

Fortiele omului inse nu se potu „mobilisá“ cu óre-care succesu, de cátu numai prin asociarea mai multora spre acelasi scopu.

Centralizarea si decentralizarea! aceste dóue principia, de cari se ocupa lumea atátu de multu, isi au immens'a loru insemnate si pre terenulu desvoltárei culturali.

Associatiunile locali, séu infientiarea de centre locali, au fostu in tôte tempurile, suntu si astadi uniculu midiolocu pentru a misca fortiele si celoru din colib'a cea mai departata si mai modesta, unde nu arare-ori se afla insemnate poteri latente, si amortite.

Scopulu pentru carele s'a infientiatu „Reuniunea femeiloru romane din Fagarasiu“ si giuru a fostu intemeierea unui asemenea centru locale de cultura nationale.

Modeste sunt poterile nóstre, dreptu ace'a, nice nu voimu a vorbi cuvinte mari si late un'a inse este fapta, ceea-ce trebuie se atingemu, cá adeva femeile romane din acestu ténutu sunt prea insufletite, si mandre de reuniunea loru. Acésta i garantéza esistenti'a si in florirea ei.

Acésta Reuniune cá tôte lucrurile din lume si are si ea istori'a sa. Éca-o:

Inca in anulu 1872 la adunarea generale a departimentulu nostru alu Associatiunei transilvanie pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, ténuta in comun'a Vistea inferioara, Domnulu advocatu Ioanu Romanu a atinsu ide'a infientiarei Reuniunei a femeiloru romane din Fagarasiu si giuru, care idea si avú simpatica primire, inse atunci nu s'a dispusu nemicu pentru realisarea ei.

Infientiarea inse a scolei civile „de Statu“ in Fagarasiu, cu scopu cunoscutu romaniloru a indemnatu pre inteligenti'a romana de aci, a cugetá seriosu asupra midiolóceloru pentru a preveni ori-ce tendentie distrugatorie, cari cu atatu suntu mai periculóse, cu catu scól'a confesionale romana de aci, corespondiendu diferitele cerintie a le tempulu presente, si lipsele imperative, lasa multu de doritu.

Din acestu incidentu Domnulu propunatoriu isi reasumá ide'a sa adresandu-se catra Domnele romane pentru realisarea ei.

Inse trebuie se adaugu cá nu fôra de greutati si-a ajunsu scopulu, — cá-ce mai multe adunari a le Domneloru fôrte zelóse, pentru asta idea, au remasu fôra de rezultatu, fiendu cá se ivira diferite opiniuni in privinti'a scopulu si a administratiunei averei Reuniunei.

In un'a din aceste adunari ténuta in Iuliu 1876 spre a complaná opiniunile divergenti, s'a alesu o comisiune de trei, carea se pregatesca unu proiectu de Statute.

Acest'a comisiune prin referintele seu Domnulu advocatu Ioanu Romanu a pregatitu proiectulu de Statute, carele substernutu adunarei ténute in 26 Octobru s'a primitu spre pertractare, si dupa discussiune meritoria s'a primitu cu unanimitate atunci s'a constituitu in modu provisoriu Reuniunea, si s'a decisu a se substerne statutele spre aprobare la locurile mai inalte. —

In Ianuariu 1877 a urmatu aprobarea statutelor de catra inalt. minist. r. ung. de interne dupa care s'a constituita Reuniunea in mod. definitivu.

Ce este dreptu fondulu Reuniunei pana astadi pucinu a trecut prestu 300 fl. v. a. inse zelulu Domneloru romane din acestu ténutu ne intaresce in firm'a sperantia, cá scopulu prevediutu in statute se va ajunge, si pôte va intrece tôte asteptárele.

Exelenti'a Sa, Parintele Archiepp. Metrop. romanu, de Alba-Jul'a Dr. Ioanu Vancea este rogatu a primí acésta Reuniune sub Inaltulu seu patronatu, si nu ne indoimu cá va primí acesta onorifica sarcina, ce insasi Reuniunea i oferesce in semnu de inalta incredere si fiésca pietate.

Fagarasiu, 12 Martiu 1878.

Unu barbatu de incredere alu
Comitetulu Reuniunei.

Literariu.

Cartile scrise si publicate in limb'a nóstra nationale se multiescu neincetatu asia, cá diariere nóstre aru potea prea bine se'si deschida rubrica permanenta pentru Bibliografi'a, déca spatiulu loru nu aru fi asia de strimtat, mai alesu in acésta epoca maréti'a, ce semena cá va fi decisiva pentru multe popóra, pâna candu omenimea va scrie anulu 1900, séu pôte si mai curendu. — Mai alesu cartile scolastice pentru scóle si institute de diverse categorii se inmultiescu in proportiune respectabile. Câte ne venira la mana in septemanile din urma, le inregistramu aici.

Isagogia, adeva introducere in cunoscinti'a cartiloru santei scripturi, de dr. Ilarionu Puscariu, protosincelu archiepiscopescu, asesoru consistorialu si profesorulu seminarulu. Sibiu, tipariulu tipografiei archidiececane 1878, formatu 8-vo mare, pagine 238, tipariu curatu. In prefatiunea sa scurta dara simburósa, auctorulu arata, care este sco-

pulu acestu studiu. S'ar insiela inse celu care luandu-se dupa titulu scientificu elinescu alu cartiei, ar crede cá ea ar folosi numai preotiloru; din contra, Isagogi'a e fôrte instructiva pentru ori-ce omu, christianu séu nu, care voiesce se cunosca sacrele scripturi. Isagogi'a domnulu Puscariu stá din 2 sectiuni, dintre care I-a se desface in 2 parti, era II-a in 4. Are si unu adaosu: Liniamente generale din istori'a bisericice crestinesci. Pretiulu 1 fl. 50 cr. séu 3 franci.

Ne fiindu noi competenti in materia teologica, lasamu propri'a recenziune a acestei carti indispensabile mai alesu pentru preoti, in grija barbatiloru de specialitate. —

O nobile si salutaria rivalitate se manifesta la noi pe terenulu pedagogiei. Aci avemu indata vreo siese produse mai noue, care vediura lumin'a in lunile din urma.

Carticic'a didactica Religiunea crestina pentru scolele elementarie de ambe sexe, a dlui profesoru gimnas. Ioanu Popea dela Brasiovu, o mai anuntiaseramu. De atunci ne mai venira:

Istori'a naturala, manualu didacticu pentru scólele poporale romane, de Ioanu Tuducescu invetiatoriu in Lipov'a. Cuprinde: Zoologi'a, Botanic'a, Mineralogi'a. Aradu 1877. (Pr. 20 cr.) Form. 8-vo. p. 37.

Elementariu pentru clasea antania a scóleloru poporali, de Solomonu-Munteanu. Aprobatu de comisiunea scolastica Archidiececana. Editiunea a V. Blasiu 1878. Tipografi'a Seminarulu gr. cat. Proprietate a tipografiei. 8-vo. pag. 79. (Pr. 23 cr.) Tipariu limpede.

Legendariu pentru scólele poporali romane, de Stefanu Popu, profesorulu. Aprobatu de comisiunea scolastica Archidiececana. Editiunea II indreptata si inavutita. Cu 15 ilustratiuni. Blasiu. Tipografi'a Seminarulu gr. cat. 1878. 8-vo. pag. 136. (Legatu pr. 45 cr.)

Metodulu computulu in scól'a poporala. Manualu pentru invetiatori si preparandi, de N. Gr. Borgovanu, profesorulu preparandiale. Gherl'a. Cu literale tipografiei diecesane 1878. 8-vo. mare, pagine 92. (Pretiu ?)

Pe invelitórea acestei carti se mai vedu anuntiate alte 20 carti, de vendiare la Redactiunea foiloru Predicatoriulu si Cartile Sateanulu romanu, in Gherl'a.

Nou ABCDAR romanesc de Vasile Petri. Sabiu. Tipografia lui Iosifu Drotleff et Comp. 1878. Formatu 8-vo. pag. 96. Tipariu din cele mai elegante. Legatura buna. Pretiu 25 cr. De altumentrea acestu ABCDARIU e tiparitu cu semiluni, circumflexe si cedile; acésta inse se tiene de filologi, nu de noi.

La intrebarile facute cátra redactiune despre diverse produse literarie, respundemu rogandu pe on. publicu, cá se binevoiesca a se adresa mai alesu la librárii si tipografii, din cauza cá noi nu ne ocupamu nici chiaru cu vendiarea productelor proprii, ci le transpunemu la librari, dintre carii cátiava impartu si catalóge tiparite. Asia de es. dela tipografiile si librariile din Sibiu, cumu W. Krafft, Iulius Spreer, Tipografi'a archidiececana, eredeá Closius, Drotleff et Comp. pôte cineva se'si face câte o colectiune respectabile de carti romanesci, care se coste sute de fl.

In Brasiovu Frank et Dresnandt, H. Zeidner, librarii, I. Gött et fi, Römer et Kammer, tipografi.

In Blasiu librarii W. Krafft.

In Clusiu Ioanu Stein.

Dictionariu ungurescu-romanescu (Magyar-román Szótár) intocmitu de G. Baritiu dupa alu academiei si alu lui Fogarassi, Brasiovu 1869, 8-vo. mare, tipariu meruntu, 649 pag. séu 41 cóle, legatu bine, pretiu 3 fl. 70 cr. legatu usioru 3 fl. 20 cr. se afla de vendiare atátu la Frank et Dresnandt in Brasiovu, piati'a pomeloru, cátu si la W. Krafft, la Iulius Speer in Sibiu si la I. Stein in Clusiu.

Transilvani'a, Foi'a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, care ese in anulu 11-lea, de 2 ori pe luna, câte 1 1/2 cóla, red. G. Baritiu, editoru Comitétulu asociat. se prenumera de a dreptulu la Comitétu in Sibiu. Pretiulu pe anulu intregu pentru membrii numai 2 fl., nemembrii 3 fl. v. a., in tierile din afara 10 franci.

Exemplarie brosiurate se mai afla pe 10 ani trecuti depuse la Comitétu câte 2 fl. v. a.

Acea carii sci de es., cá intre alte materii s'au adunatu si se aduna neincetatu sute de documente si multe disertatiuni istorice critice in acestu organu alu asociatiunei nóstre, nu voru lipsi a'si inavuti bibliotecele cu acésta colectiune, care costa unu pretiu asia bagatellu. Éta cá in acésta epoca de cercare noua si infricosiata pentru popóra si anume pentru romani, adversarii érasí aléga la drepturi istorice, éra se provóca la diplome, legi si tractate vechi, cu care voru se omóre si se sugrume dreptulu naturei, dreptulu ratiunei, legile umanitati'e si chiaru legile eterne ale moralei; éta cá érasí ni se néga originea, ni se disputa cu furia dreptulu la patri'a nóstra milenaria, si — cine ar crede, déca nu ar vedea negru pe albu! in órele candu scriemu aceste, suntemu provocati si noi a trámite documente istorice si legi la publicisti si ómeni politici din Germani'a si Franci'a, din care se se póta proba si cunosce seri'a seculiloru de candu locuimu in aceste tieri, cumu si conditiunile sociali si politice, in care s'au aflatu aici strabunii nostri si in care ne aflamu noi insine, atátu dela 1848 cátu si dela dualismu incóce. Mai multu: cunoscutu este la multi unu planu precare preparatu in ascunsu, de a se desfiintia órecare diecese gr. catolica si a se incorpora la alta romanocatolica. CREDU acei ómeni cá se voru ápara de disolutiune numai ca Breviariulu? Astadi, in aceste momente supreme, fôra studiulu istoriei nóstre proprie, vomu remanea de rusinea Europei.

noua granitia pana la Gasko — Metochia-Gasko va apartinea Muntenegrului — va merge către impreunarea rîului Piva cu Tara, trecîndu la nordu peste Drina si se opresce unde se impreuna acestu rîu cu valea Lim. La resaritu, granitiile principatului urmédia rîulu Lim pîna la Prijepolje si strabatu peste Rochay spre Sucha-Planina — remanendu Bibo si Rochay de partea Muntenegrului. — Cuprîndiendu in sine Rugowo, Plava si Gusinje, graniti'a e formata de lantiulu muntiloru, se intinde peste Shlieb, Paklen si de a lungulu Albaniei de nordu, peste crést'a muntiloru Koprivnik, Baba-vrh, Bor-vrh, pana la verfulu muntelui Prokleti. De la acestu punctu graniti'a, trecîndu peste vérfulu Biskasik, merge in linia drepta pana la laculu Ijiceni-Hoti si Ijiceni-Castrati, va urma peste laculu Scutari spre a se sfîrî la Bojana, a careia vale o va urma pana la mare. Niksici, Gasko, Spuz, Podgoritia, Iabliak si Antivari voru apartinea Muntenegrului.

O comisiune européna, in care va fi reprezentata si Inalt'a Pórta si guvernulu Muntenegrului, va fi insarcinata a stabili la facia locului granitia definitiva a principatului, facendu modificarile pe cari le va afla drepte, necesarie si corespunditórie cu interesele si linistea ambeloru tieri.

Navigatiunea pe Boiana, care, in totu-deauna a datu nascere la certe intru Inalta Pórta si Muntenegru, va face obiectulu unui regulamentu speciale, ce se va elabora de susu disa comisiune européna.

Art. 2. Inalta Pórta recunósce definitivu independintia principatului Muntenegru.

O întielegere între guvernulu imperiale rusu, între guvernulu otomanu si între guvernulu principatului va stabili caracterulu si forma relatiuniloru între Inalta Pórta si principatu, mai cu séma in privinti'a institutiunei agentiloru muntenegreni la Constantinopole si in alte localitati ale imperiului otomanu, unde fiinti'a loru va fi recunoscuta ca neaparata, in privinti'a estradarii facatoriloru de rele refugiatu pe unulu séu pe celu-alaltu teritoriu si a punerii caletoriloru séu supusiloru muntenegreni, cari traiescu in imperiulu otomanu, suptu legile si autoritatile otomane, conformu principiiloru dreptului international si obiceiuriloru Muntenegreniloru.

O conventiune, care se va inchiaie între Inalta Pórta si Muntenegru, va regula cestiunile privitóre la relatiunile locuitoriloru marginasi ai ambeloru tieri si la lucrarile militare de la punctele de fruntarie. Punctele, asupra carora nu s'aru puté stabili o întielegere, se voru regula prin decisiunile unui tribunalu de arbitri compusu de Rusi'a si Austro-Ungari'a.

Turci'a si Muntenegru voru lasa regularea Rusiei si Austriei, cari voru otari in comunu in forma de arbitri ori-ce discussiuni séu conflicte, afara de vre-o noua cerere privitóre la teritoriu.

Ostirile Muntenegrului suntu ténute ca, in restimpu de diece dile dupa suptsemnarea preliminariloru de pace, se parasésca teritoriile cari nu suntu cuprinse in granitiile susu mentionate.

Art. 3. Serbi'a va fi recunoscuta ca independenta.

Granitiile ei, desemnate pe carta anesata, urmédia drumulu rîului Drina, remanendu miculu Zvornik si Zakar de partea Serbiei, strabatu de a lungulu granitiiloru vechi pana la isvorulu rîului Decevo la Stoilaci. De aci nou'a linia urmédia cursulu apei Decevo pana la Raska, pe care o urmédia asemenea pana la Novibazar. Asemenea insotiesce si rîulu Novibazar, care curge pe dinaintea sateloru Mekinjé si Togoviste, urcandu-se pana la isvoru, trece peste Bozur-Planina in valea Ibarului, pe care o urmédia pana la satulu Ribanici. Dupa acésta urmédia rîurile Ibar, Sitnitia, Zab si Batinze pana la isvórele loru. De aici, lini'a va urma inaltimile cari despartu apa Kriva de Veternitia si merge pe acestu rîu pana la gurile valei Mitrovatzka si, taindu Mitrovatzka-Plamina, cobóra in directiunea Moravei la satulu Kalimanci. De la acestu punctu, graniti'a merge alaturea cu Morava pana la satulu Stalkovci si aici, urcandu-se érase pe valea Konkavidze pana la Kukha-Plamina, insociesce rîulu Brylo pana la Nisava si se cobóra impreuna cu acelu rîu pana la satulu Kroupatz, de unde pe lini'a cea mai scurta in sud-est, la Karavut-Bare, se impreuna érase cu graniti'a cea vechia, de care de locu nu se mai desparte pana la Dunare.

Ada-Kaleh va fi evacuata si distrusa.

O comisiune serbo-turcésca, cu asistenti'a unui comisariu rusu, va stabili definitivu la facia locului granitiile in restimpu de trei luni si va regula cestiunea privitória la insulele Drinei. Unu delegatu bulgaru va lua parte la lucrarile comisiunii, déca acésta se va ocupa si cu granitiile dintre Serbia si Bulgaria.

Art. 4. Musulmanii cari posedu proprietati in teritoriile anesate la Serbi'a si cari isi voru fisa locuinti'a afara din acestu principatu, isi potu mantiné proprietatile dintr'insulu, dandu-le in arenda séu administrandu-le prin alte persóne. O comisiune serbo-turca, in presentia unui comisariu rusu, va fi insarcinata si investita cu putere suverana, ca in decursu de doi ani, se otarésca asupra tutoru cestiuniloru relative la interesele musulmaniloru. Acésta a comisiune va fi insarcinata totu-deodata ca se stabilésca modulu instrainarii averiloru statului séu ale fondatiuniloru de pietate (Vakouf) si se reguleze cestiunile cari s'aru raporta la interese de ale particulariloru. Pîna la inchiaierea unui tratatu directu între Turki'a si Serbi'a, care se stabilésca caracterulu si form'a relatiuniloru dintre Inalt'a Pórta si principatu, supusii serbi, cari caletorescu séu locuiescu in imperiulu otomanu, voru fi tratati conformu principiiloru generale ale dreptului international.

Ostirile serbe voru fi ténute, ca in restimpu de 14 dile, dupa suptsemnarea preliminariloru, se desierte teritoriile, care nu suntu coprinse in granitiile susu numite.

Art. 5. Inalt'a Pórta recunósce independenti'a Romaniei, care isi va areta recunósce pentru o despogubire ce se va stabili de ambele parti.

Pana la inchiaierea unui tratatu directu între

Turci'a si Romani'a, supusii romani din Turki'a se voru bucura de tóte drepturile, cari suntu garantate pentru supusii celoru-lalte puteri.

Art. 6. Bulgari'a se va constitui intr'unu principatu autonomu, tributariu, c'unu guvernulu crestínu si cu o militia nationale.

Intinderea principatului Bulgariiei e fisata in trasuri generale pe chart'a anesata, care va servi de basa la stabilirea granitiiloru definitive.

Lini'a de otaru, parasindu noiele granitie ale principatului serbu, va urma lini'a de la apusu de la Caza Vrania pana la sírulu de munti Karadagh. Intorcîndu-se apoi spre apusu, graniti'a va urma lini'a Cazas Koumano-novo, Kotschani, Kalcandelen pana la muntele Korab; de aici, trecîndu peste rîulu Welestchitia, va merge pana la gurile Drinei-negre. La média-di, trecîndu peste Drina si peste Caza Ochride, se indreptéza spre muntele Linas, va urma lini'a apusana a Cazei Gortshea si Starovo pana la muntele Grammos. Dupa acésta, trecandu peste laculu Costoria, va ajungé la valea Moglenitza si va merge alaturi cu ea pana la Ianitza, unde, trecîndu pe dinaintea acesteia, apuca peste gurile Vardar spre Galiko, satulu Parga si Serai-Keni. De aici va trece cam prin midiuloculu lacului Beschik-Gnel, la gurile rîului Strouma si Karasou si peste tiermulu lacului pana la Buru-Gurl. In nord-ost se indreptéza spre muntele Tschaltepe, peste lantiulu muntiloru Rhodope pana la muntele Krusovo, trece peste Karabalkan, Etschek-Kulatschi, Tschepehion, Karakolos pana la valea Arda. De aici lini'a frontariei se va trage in directiunea orasiului Tschismen; lasandu spre média-di Adrianopole, va trece prin localitatile Sugutlin, Karahamza, Arnautzeni, Azardgi si Enidge pana la rîulu Tekerederessi. Urmandu apoi alaturea cu cursulu rîului Tekerederessi si Tschorluderessi pana la Lule-Burgas, trece rîulu Sudjectere pana la satulu Sergnen si strabate directu peste inaltimi spre Hakim-Labiassi; se opresce la marea négra. Parasindu tiermulu marii la Mangalia, merge d'a lungulu otarului despre média-di alu sandjakului Tulcea si se opresce la Dunare din susu de Rassova.

Art. 7. Principele Bulgariiei se va alege liberu de poporu si va fi confirmatu de Pórta, cu consimtiementulu puteriloru. Nu va puté fi alesu principe nici unu membru din dinastiele domnitórie ale puteriloru europene. In casu de vacantia a tronului princiaru, noulu principe alu Bulgariiei va fi alesu totu in asemenea conditiiuni, si cu asemenea forme.

O adunare de notabili ai Bulgariiei, convocata la Filipopoli séu la Tèrnova, inainte de alegerea principelui, suptu controlulu unui comisariu imperiale rusu si in presentia unui comisariu otomanu, va elabora organizatiunea administratiunei viitóre, conformu precedenteloru stabilite in principatele Dunarene la 1830, dupa pacea de la Adrianopole.

In localitatile in cari Bulgarii suntu amestecati cu Turki, Greci, Walachi (Cutio-wlachi) séu cu altii, la alegerile pentru elaborarea regulamentului organicu se va téné séma intr'o proportiune echitabile de drepturile si interesele acestoru poporatiuni.

Introducerea noului regimu in Bulgaria si supra-veghiarea activitatii lui in cursu de doi ani va fi incredintata unui comisariu imperialu rusu. La espirarea primulu anu de la introducerea noului regimu, si déca in acésta privintia se va stabili o întielegere între Rusi'a, Inalta Pórta si cabinetele europene, aceste din urma — déca voru gasi de cuviintia — potu se tramita delegati speciali pe langa comisariulu imperialu rusescu.

Art. 8. Armat'a otomana nu va mai remane in Bulgaria si tóte cetatile vechi voru fi distruse cu chiel-tuielele guvernului localu. Inalta Pórta va avé dreptulu se dispuie, dupa placu, de materialulu de resbelu si de cele-lalte obiecte ale guvernului otomanu, cari aru fi remasu in cetatile de la Dunare, dupa evacuarea loru in urma armistiului de la 19/31 Ianuariu, precumu si de acelea cari s'aru afla in localitatile intarite Siumla si Varna.

Pana la deplin'a formare a unei militii pamentene, care se fia indostulatóre pentru mantinerea ordinii, securantii si linistei, si a careia putere se va stabili mai tardiu printr'o întielegere între guvernulu otomanu si între cabinetulu imperiale alu Rusieloru, ostirile ruse voru ocupa tier'a, pentru-cá, in casu de nevoia, se dé comisariulu ajutoriu armatu. Acésta ocupare se va margini asemenea la unu timpu cam totu de doi ani.

Efectivulu armatei ruse de ocupare se compune din siese divisiuni de infanteria si din doue de cavaleria; numerulu ei nu va trece peste cincí-déci mii ómeni; tiera ocupata va acoperi chiel-tuielele de intretinere. Ostirile rusesci de ocupatiune din Bulgaria voru comunica cu Rusi'a nu numai prin Romania, ci si prin porturile Marei-Negre Varna si Burgas, unde voru puté organisa depositele necesarie pentru timpulu catu va dura ocuparea.

Art. 9. Sum'a tributului anualu, pe care-lu va plati Bulgaria Curtii suzerane printr'o banca pe care o va desemna Inalta Pórta, se va stabili la espirarea antaiului anu dupa punerea in lucrare a noiei organizatiuni, printr'o întielegere între Rusi'a, între guvernulu otomanu si între cele-lalte cabinetele. Bas'a tributului va fi suma midiulocia a venituriloru tuturor teritoriiloru cari voru apartiné principatului.

Bulgaria, luandu loculu guvernului otomanu, ié asupra-i tóte sarcinele si indatoririle lui facia cu societatea liniei ferate Rusciuk-Varna, dupa o întielegere a guvernului principatului cu Pórta si cu administratiunea acelei societati. Regulamentele celoru-lalte drumuri ferate, cari trecu prin principatu, se voru stabili asemenea printr'o întielegere între guvernulu Bulgariiei cu Inalt'a Pórta si cu administratiunile societatiiloru interesate. (Va urmá).

Ungari'a.

B.-Pesta, 31 Martiu. Dupa-ce s'au terminatu cu mare greutate vótarea celoru 60 mill.

in delegatiuni, parlamentele din Vien'a si B.-Pest'a se apucara din nou de cestiunile dualistice, dintre care chiaru cele principale dau preste cele mai mari dificultati, desi se de sbatu acumu in alu treilea anu. In catu pentru asia numit'a „quota“ la tesaurulu centrale alu manorchiei, ministerulu ungu-rescu se invoia abia cu cifra vechia din 1867, adeca, Ungari'a se dea 30% si Austri'a 70%; dara comisiunile insistu cu cerbicia pentru cifrele de 29% si 71%. Impartirea datoriei de 80 mill. la banc'a nationala, din care unguirii nu voru se primésca nemicu, ci incarca sum'a intréga in spinarea, Cislaitaniei, intempina si mai mari pedece. Asia dis'a restitutiune din vami se afla asemenea pendente.

Din incidentulu pácei dela San Stefano si alu venirei lui Ignatieff la Vien'a, spiritele unguresci s'au tulburatu din nou, si unu numeru considerabile din deputati, cere pe langa trantirea ministeriului Tisza, confederatiune cu Britani'a si bataia cu Rusi'a. In acelasiu tempu inse le veni cá apa ghiatiosa combaterea cea mai fierbinte a dualismului in camer'a deputatiloru din Vien'a, unde între altii, comitele Coronini specificá si enumerá pe largu infricosiatele stricatiuni, pe care crede densulu si partid'a de care se téné, ca au adusu sistem'a dualistica preste popórale monarchiei. Elu cere parlamentu centrale comunu, si nu e strainu de cátra principiulu unui federalismu sanetosu.

Intre acestea in cas'a deputatiloru din Buda-Pest'a se discutá pe largu decretulu ministrului, prin care se oprescu adunările publice. Ministrulu Tisza se aperá asta-data nespusu de reu; inse despre acést'a in nr. viitoriu.

Austri'a.

Vien'a, 31 Martiu. Ce a cautatu aici generalulu c. Ignatieff, acésta mana drépta a imperatului Alecsandru si adeveratulu redactoru alu tractatului de pace dela St. Stefano? Ce a facutu elu aici in 5 dile? A conferitu cu comitele Andrásy óre intregi; a conferitu inse si cu generalisimulu archiduce Albrecht, a fostu in audientia lunga la Mai. Sa, éra dupa mai multe visite si contravistite fu invitatulu la unu prandiu imperatescu cu c. Andras, cu generalulu c. Bilandt ministru bellicu austriacu. Correspondenti germani de ai diariiloru mari, cunoscuti de pelea loru grósa, staurara mereu la Ignatieff, cá se scótia dela elu câte-ceva. Ce vi se pare cá li s'a intemplat? Vendiendu cá nu scapa de ei cu un'a cu doue, le-a spusu la fia-care câte o bucatíca, câte nimica tóta, la unii chiaru contrariulu de ceea ce spusese la altii. Asia 'i pacali! De aici urmá o dutiena de sciri prin diarie, care de care mai confusa si mai ametitória. Unu lucru se póte considera cá positivu: Ignatieff a venitu la Vien'a cu scopu de a delatura, déca s'ar potea, grija si temerile cabinetului din Vien'a, produse prin stipulatiunile dela St. Stefano, intru care se vedu preste totu urme de fundamente aruncate la unu panslavismu pronuntiatu. In acelasiu tractatu se dá ce e dreptu si Austro-Ungariei oca-siune si campu de a'si exercita influinti'a sa asupra popóraloru emancipate de sub jugulu turcescu. Acela inse, care cunósce pe acelea popóra, trecutul loru, simpathiile si antipathiile loru, va pricepe indata, cá acea concessiune facuta de cátra Rusi'a Austro-Ungariei, este cu totulu illusoria, imaginata, vana. Nici-odata germanulu si unguuru n'au sciutu se castige simpathiile popóraloru grecesci, romanesci, slavóne. N'au sciutu, dara nici nu au voitulu, din contra, le-au uritu si despretiuitulu, le urescu si despretiuescu pîna in dio'a de astadi intru atata, cátu acelea trei popóra nu mai credu celoru doue nimicu pe lume.

Acea stare a lucruriloru nu e de eri de alaltari, ci ea este seculara. Germanii si magiarii s'au ténutu totu-deauna de rassa superióra, si chiaru astadi, ténu carturarii magiari, cá ei si turcii cá rassa turanica suntu destinati dela natura a domina preste rassele arice, adeca preste greci, romani, slavi, si preste rass'a semitica (jidovi, arabi). Acésta arogantia de rassa, acesteia fantasii revólta in gradulu supremu pe cele trei rasse, dintre care cele doue stravechi au istoria trei-milenaria de civilisatiunea cea mai inalta, éra rass'a slava simte in sinesi tóte facultatile de a fi la culmea civilisatiunei. Ce insemna tóte acesteia? Insemna, cá luptele de rasse si nationalitati proclamate in anulu 1848 abia suntu la inceputulu loru, si cá ele au se fia continuate cu tóta inversiunarea produsa prin instinctulu de conservare alu individualitatiloru nationali; prin urmare cá influintiele imaginete in Vien'a si Budapest'a potu se aiba numai rezultate oppuse la cele ce se astépta pe acolo.

Romania.

Bucuresci, 1 Aprile n. Acuma dara planulu partidei lui Lascaru Catargiu et Compania este pe faia, la lumin'a dilei. Ei adeca promise-sera mai de multu russia, ca deca le va ajuta noroculu ca se ajunga erasi la gubernu, voru face totu ce va sta in puterea lor, ca natiunea se se invoiasca la schimbarea Basarabiei cu Dobrogea. Ei ajunsi la ministeriu, era se dissolve camerele actuali si se faca alte alegeri noue dupa placulu lor si alu muscalilor, cu scopu ca se esa o camera si unu senatu, care se votodie cumu va cere Gorciacoff. Cu aceeasi ocaziune faimosulu Manolache Costache era se depuna pe mes'a legislativeloru vechiulu seu planu de a margini tare libertatile constitutionali in Romania, precumu ceru si diplomatii muscali, carii stau se se innece de atata libertate. Acumu, dupace partid'a rusasca facu unu fiasco asia cumplitu prin publicarea brosiurei lor, in care dau natiunei consiliulu ca se ceda Basarabi'a si se conserve favorea Rusiei, se explica tote furiile diarielor conservative si tote mascarile, minciunile si calumniile lor vomite asupra partidei nationale, seu mai bine, asupra natiunei intregi, mai virtosu de patru luni incocce. Acuma dara vede si orbulu, pentru-ce „Press'a“, pentru-ce Dimitrie Ghica si V. Boierescu dicea ministrilor actuali neincetatu la tote ocaziunile: „Mergeti de acolo, parasi acele banci ministeriali, ca se ne asiediamu noi pe ele, se facemu cumu scimu noi, carii nu suntemu nebuni ca voi, se ne damu in capete cu a totu „potentea Russia“ „Politische Correspondenz“ (organulu officiosu alu diplomatiei austriace) descoperise nu de multu, ca dupa-ce rusii au vediatu obstinat'a resistentia a romanilor, atatu in Iasi catu si in Bucuresci, isi pusera omeni-unelte de ale lor, ca se marga din casa in casa pe la barbatii de influentia, se'i indemne, se le promitta, se inbiie ici colea si cu sume mari de bani, se amerintie cu mani'a imperatului Alexandru si a intregi case imperatesci, apoi chiaru si cu resbunarea armatei rusesce. Au avutu dreptate „Polit. Corr.“, ca-ci in adeveru se incercara tote acelea midulocce si altele, inca si femeiesci, despre care nu este bine a vorbi. Seurtu, s'au decopiatu manoperele, cu care se storsese invoierea boierilor Moldovei in anulu 1812 la tradarea Basarabiei intr'unu momentu, candu Russia nu terminase de locu bellulu cu turcii, si pre candu Napoleonu I plecase cu tota puterea sa armata contra Rusiei. De aci se pote explica si modulu, cumu au fostu ei in stare de a terorisa pe patriotulu eminentu si venerabile septuagenariu dr. Nic. Cretulescu, ca se se induplece a subscrie faimos'a brosiura esita in dilele trecute. Vedindu'si tier'a oresicumu inpenata de arme rusesce, cunoscundu din lunga esperientia mani'a si brutalitatea rusesca, asurdiendu'lu din tote partile cu vaieraturi si cu faime diverse, omulu va subscrie ce n'ar fi mai crediutu nici-odata, numai ca se scape de atatea guri nepaciuite.

Intr'aceea vedemu, ca in momentele de facia chiaru conservativii se desbinara intre sinesi in

cestiunea Basarabiei, in catu cei dela „Timpulu“ declara, ca n'au nimicu de comunu cu cei cari se invoiescu la cestiunea Basarabiei. Remane inse intrebarea, deca acea fractiune desbinata s'ar putea decide vreodata, precumu este decisa partid'a Brateanu, a imita pe mic'a Elvetia din anii 1795 pana 1800 si pe miculu acelu regatu alu Danemarcei in anulu 1864 contra Austriei si Prussiei, ca scriendu pe stindartulu lor „Dieu et mon droit“ (D-dieu si dreptulu meu), in deplina certitudine, ca batalii crancene ce voru da, le voru perde contra puterii indiecite, totusi se se opuna la subjugare si rapire cu armele inpumnate.

Ceea ce supara mai multu este, ca conservativii cu totu Boierescu si Costache alu lor, nu voru se pricepa, ca cestiunea Basarabiei este odata cestiune romanasca de patriotismu si de onore nationale, ca inse totu acea este de trei ori cestiune europena si de diece ori austro-unguresca. Potu se fia si unguirii orbiti de D-dieu seu infricati, terorisati ca boierii nostrii betrani; tocma de aceea inse in capital'a Romaniei astepta tota lumea cu inpatientia legitima si extraordinaria rezultatele misiunii ministrului Ioanu Brateanu.

Sciri diverse.

(Necrologu). Otto de Ivanoviciu, cancelistu la jud. reg. cerc. din Sibiu, anuncia in numele seu si alu sociei Elis'a, cu anim'a franta de dorere, repausarea multu iubitului si neuitatului tata, respective socru Ioane de Ivanoviciu, Directore jud. reg. in pensiu, care in 29 ale lunei curente la 3 ore dupa prandiu in urm'a unui morbu durerosu, in etate de 60 ani a finitu vietii s'a dupa primirea ss. sacramente. Remasitele pamentesci ale repausatului s'au astrucatu Duminea in 31 l. curente la 3 ore dupa amedi in cimiteriulu gr-res. din suburbiulu Iosefinu aici, pentru repausulu eternu.

(Necrologu). Iuliu Dobossy teologu absolutu de dieces'a Gherlei in 25 Februariu alu a. c. dupa unu morbu consumatoriu a repausatu in Domnulu in Satu-Sugatagu.

— **Homorode**, 25 Martiu 1878. Cu permisiunea onorabilei Redactiuni veniu a constata in publicu, ca cei doi asesori consistoriali din tractulu protopopescu alu Ardudului — in comitatulu Satumariu — cu protopopulu in frunte, s'au adresatu intocma la Ven. Vicariatu gr. c. de Oradea pentru convocarea consistoriului plenariu in cestiunea starii precarie a fondurilor diecesane. — Sierbesca aceste de cuita publica a implinirei de detorintia.

Georgiu Marchisiu, parocu si ases. consist. (Aflamu cu placere), ca in 20 si 21 Martiu a. c. dlu dr. Nicolae Oncu a depusu la B.-Pesta censur'a de advocatu cu unu succesu stralucitu asia, ca au fostu felicitatu chiaru din partea esaminatorilor pentru sciintia si capacitatea sa rara. Onore lui si numelui romanu. Se traiasca!

(Capital'a Franciei.) Parisulu are dupa statistic'a din 1877 locuitori 1.986.748 adeca aprupe 2 milioane. In acea populatiune si in acelasi anu au fostu 53358 casuri de morte, 58472 nasceri si 18088 casatorii.

(Capital'a Angliei.) Londr'a are dupa numeratur'a din urma preste 4 milioane de locuitori, intre carii preste 100 de mii sunt venetici din tote partile lunei. In acea massa cumplita de omeni in majoritate protestanti, sunt totusi mai multi evrei decatu in Palestin'a, mai multi irlandi ca in Dublinu, mai multi scotiani ca in

Edinburg si mai multi vallesi ca in capital'a lor Cardiff. Poporimea cresce pe fiacare di cu cate 123 de persoane, pe anu cu cate 45 de mii. Criminali infami inregistrati la politia sunt 117 mii, femei publice prostituate numai 23 de mii; betivi se aducu la politia cate 38 de mii pe anu. Teritoriulu Londrei este de 700 miliarie engl. □, adeca camu 140 mil. germ.

(Ospetiu si betia neaudita.) Magyar Hirado arata, ca in Gode (din Ungaria) s'a facutu mai deunadi unu ospetiu de nunta cu 500 de ospeti invitati, din cari 1/4 parte era asia numiti inteligenti. S'au mancatu 5 cantarie (maji) carne de vita, 11 vitiei, 200 paseri de casa, intre care 25 curcani, 2 mii oua, 200 pani si s'au beutu la 40 vedre austriace (acove 1 = 5 ardene) vinu bunu, era de celu ordinaru nu se mai scie. Beti'a tieniu trei dile si trei nopti. Casu forte caracteristicu pentru timpulu nostru!

(Asasinatu cumplitu.) In 26 Martiu doi omeni blastemati din Zsady inrandu la o femeia veduva in Oradea, dupace o sugrumara, iau luatu 600 fl. si alte pretioase. (Szabd.)

(Tecnstulu unui biletu de posta) de pe tempulu lui Caragia Domnu fanariotu in Munteni'a (1818): „Fiindu dumnului N. N. de bunu nemu nascutu, se i se dea o letca cu patru gonitori si unu spendiuratu, se ilu duca din hoita in hoita, precumu se cuvine unui omu cinstitu“. Adica, carutia cu patru cai, cu unu cocieriu, din statiune in statiune. (Asia incepuse a se forma stilulu romanescu de cancelaria catra finea domniei fanariotiloru si a limbei grecesci.)

(Asentatiunea caracteristica). In tienstulu Vasko (comit. Bihariei) din vreo 600 de fetiori comisiunea abia afla 17 insi buni de „catania“! „Szabadsag“ afla, ca generatiunea presenta a degeneratu asia de cumplitu mai virtosu din caus'a saraciei si a fomei, pe care o suferu populatiunea in urmare ne mai auditeloru contributiuni la care este ea supasa.

(Baba cersitoria si totusi capitalista). Dilele trecute muri in Oradea o femeia, cunoscuta la toti locuitorii ca cersitoria sdrantiosa. Bolnavindu-se dens'a, chiamo omeni ca se si faca testamentulu. Unulu din trensi o intreb'a, nu cumva are si ceva bani. Atunci ea arata unu madratu de paia ca se caute acolo. Ce se vedi! Aflara sum'a rotunda de 21 mii fl. v. a. Si cu acea suma bab'a sgarcita ambla la cersite. (Szbd.)

(Rapire de fete.) Diariile magiare invinuiu adese pe romani pentru rapire de fete; noi avemu inse exemple, ca asemene fapte se intempla si la magiari. Eta ce ne spunu totu acele foi magiare, ca s'au intemplat in tergulu dela Cs. Gorbo in comit. Solnocu-Dobaca. Anisca David din Bejed placu la prim'a vedere unui holteiu din Pajtelke. Patim'a inflacarata sumutia pe tenerulu indragostitu la o fapta indrasnetia; elu voia cu ajutoriulu unoru soci se rapesa fet'a cu puterea si se o duca a casa. Rudele si cunoscutii copilei observara aceta inca la tempu si intrevenera in favorulu ei. De aici usioru s'ar fi potutu nasce nitca peruela, deca cumva judele din locu nu ar fi complanatu totu lucrulu. Caus'a se afla acumu inaintea pretorelui de cercu.

(Cocosiulu si Ratioiulu.) Faia cu incordarea de acumu ce existe intre Rusi'a si Britani'a, foia satirica din Berolinu representa intr'o caricatura pe Angli'a ca Ratioiu, care innota cumu ii place in apa si isi bate jocu de Rusi'a-Cocosiu, care sta pe tiermure batendu din aripi, dara necutediandu a sari in apa. Ratioiulu ar esi bucuros pe tiermu la cocosiu, dara scie bine, ca acesta 'lu va scarmana, si asi stau amenintandu unulu altui-a.

La colecte pentru Crucea rosia.

Sibiu, 1 Aprile n. Din prelegerile mele publice in favorulu soldatiloru romani raniti au intratu: In Sibiu prin d. Petricu 52 fl.; in Seliste prin d. Stanu Banciu 49 fl.; in Blasiu prin d. I. M. Moldovanu 54 fl. 41 cr.; la o convenire cu amici in Fagarasiu prin d. I. Duvlea 16 fl.; interese dela sumele acestea depuse la institutulu „Albina“ spre fructificare 98 cr. cu totulu 172 fl. 39 cr.

Spese au fostu pentru tiparituri, ecpresu si porto 6 fl. 15 cr. Au rezultat deci unu venitu curatu in sum'a de 166 fl. 24 cr.

Din sum'a aceta s'au trimisu in 14 Febr. a. c. prin d. I. M. Moldovanu de adreptulu din Blasiu 52 fl., iar restulu de 114 fl. 24 cr. in 30 Martiu a. c. prin mine, la adresa d. principe D. Ghica in Bucuresci.

I. Pop'a, avocat.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vienna, 2 Aprile.

Galbiniu imperat. de auru	fl.	5.76 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.75 „
Imperialu rusescu	„	9.76 „
Moneta germana de 20 marce	„	12.30 „
Sovereigns englesi	„	11.95 „
Lira turcesca	„	11.20 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	106.20 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Martiu n.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l.	92.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	90.50 „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	87.— „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„	82.1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	71.— „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	83.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	152.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	24.40 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	71.— „
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	120.— „
Romania, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	45.— „

La Nr. acestu e alaturatu unu suplementu.

Foia pentru toti — cu ilustratiuni.

Redactor I. Al. Lapadat. Editor Visarion Roman.

Apare in Sibiu (Transilvania) in numeri de 1/2 cola pe septemana si in volumuri de 6 cole la cate 4 septemani. Pe an 75 cole in 52 numeri seu 13 volumuri. Tipar bun, hartie fina, ilustratiuni frumoase.

Aduce articoli de sciinta, ofere lectura delectatoare, pedeza pentru adevăr, pentru bine si pentru frumos.

Prețul abonamentului:

	pentru Austro-Ungaria	pentru Romania.
Pe an	8 fl. — cr.	20 lei — ban.
Pe 6 luni	4 „ 40 „	11 „ — „
Pe 3 luni	2 „ 40 „	6 „ — „
Un volum	— „ 70 „	1 „ 70 „
Un numar	— „ 20 „	— „ 45 „

Abonamentele se fac la editorulu V. Roman in Sibiu, la tote librariile si la oficiile postale.

Numere si volume dela inceputulu anulu corent se mai afla inca pentru noui abonati.

17 1—2

Tiparituri mai noue

pentru procedura bagatelelor:

* Protocole pentru actiuni contiulu cu 50 cr.	50 „
* Indice	50 „
* Diariu despre termine	40 „
Citatiuni	40 „
* Filere de inmanuare	40 „
Sententie	40 „

pentru inspectorii de morti:

* Instructiune	esempl. 10 „
Relatiuni, formul. I—VIII cont. cu 36 „	36 „
* Conspectu asupra casului de morte dupa tempu	50 „
† Conspectu asupra casului de morte, dupa confes. si etate (D minta)	50 „
Protocolulu mortiloru	50 „
Certificatu de inmortentare	40 „

* Cola catastrale de posesiune	50 „
Conspectulu solviriloru de contributiune	40 „
* Conspectu despre starea sanitara a viteloru	40 „
* Foia cartii funduarie a proprietariulu de vite	50 „
* Conspectu sum. a starii viteloru	50 „
* Conscrierea casului de morte	
A. pentru judecatorii	40 „
B. „ „ officile orfanale	40 „

12 se afla de vendiare la W. Krafft in Sibiu.

*) in 3 limbi; †) unguresce; celelalte numai romanesc.